

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหาที่ทำการวิจัย

โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambon One Product OTOP) เป็นส่วนหนึ่งของการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองภายใต้นโยบายแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและความยากจนของประเทศด้วยการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าของรัฐบาล ภายใต้การนำของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี (พตท.ทักษิณ ชินวัตร) ได้กำหนดกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยเน้นพัฒนาและส่งเสริมธุรกิจชุมชนหรือวิสาหกิจชุมชนให้มีรายได้เป็นของตนเอง สามารถพึ่งพาตนเองได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ด้วยการกำหนดให้แต่ละชุมชนหรือตำบลหนึ่ง ๆ มีผลิตภัณฑ์หลักอย่างน้อย 1 ประเภท ซึ่งได้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น/ทรัพยากรในท้องถิ่นมาปรับใช้ในการผลิต และพัฒนาสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของแต่ละชุมชน รวมไปถึงสถานที่ท่องเที่ยว ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของชุมชน ประเทศไทยได้แนวคิด “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” จากจังหวัดโออิตะ (Oita) ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งนายโมริฮิโกะ อิรามัทชิ ผู้ว่าราชการจังหวัดโออิตะ เป็นผู้ดำเนินการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์จนประสบผลสำเร็จ (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2546: ออนไลน์) ได้พยายามทุ่มเทและวางแนวทาง “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” โดยเน้นให้แต่ละหมู่บ้านผลิตผลิตภัณฑ์หลัก 1 ผลิตภัณฑ์ เป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นความภาคภูมิใจของคนในหมู่บ้านและเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบจากผลผลิต และทรัพยากรของหมู่บ้านเอง ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีจึงได้นำนโยบายดังกล่าวมาประยุกต์ใช้เป็นนโยบายรัฐบาล หลังจากนั้นจึงมีการคัดเลือกจังหวัดนำร่องเข้าโครงการ 1 หมู่บ้าน 1 ผลิตภัณฑ์เต็มรูปแบบของรัฐบาล ซึ่งจังหวัดเชียงใหม่เป็นหนึ่งในสามจังหวัด (อีกสองจังหวัด คือ เชียงราย และสงขลา) ที่ได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการนี้ด้วย เนื่องจากเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางความเจริญของภาคเหนือ และเมืองท่องเที่ยวระดับนานาชาติ นอกจากนั้น เชียงใหม่ยังเป็นแหล่งผลิตสินค้าทางการเกษตรและหัตถกรรมหลายประเภทด้วยกัน ได้แก่ งานกระดาษ งานจากไม้ เครื่องโลหะ เครื่องปั้นดินเผา จัก

สาน ผลิตภัณฑ์ผ้า อัญมณีและเครื่องประดับ ผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตรเหล่านี้ล้วนเป็นผลิตภัณฑ์
สร้างสรรค์ที่ผ่านการคัดสรรสู่โครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลสันทรายหลวงมีฐานะเป็นสุขาภิบาล และได้รับ
การประกาศจัดตั้งเป็นสุขาภิบาลตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการจัดตั้งสุขาภิบาลสันทรายหลวง
อำเภอสันทรายหลวง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ.2499 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เล่มที่ 74 ตอนที่ 7 ลงวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2500 โดยขยายเขตการปกครอง 2 ครั้ง ต่อมาได้เปลี่ยนแปลง
ฐานะเป็น เทศบาลตำบล ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542
ตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม 2542 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 9 ก ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์
พ.ศ. 2542 ปัจจุบันมีพื้นที่ 36 ตารางกิโลเมตร ด้านโครงสร้างเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ เนื่องจากเป็น
เขตพื้นที่ที่ประชาชนดั้งเดิมอาศัยอยู่และเขตหมู่บ้านจัดสรร ลักษณะการประกอบอาชีพของประชาชนจึงมี
ลักษณะหลากหลายและผสมผสาน ทั้งที่เป็นเกษตรกรรม รับจ้างทั่วไป ค้าขาย พนักงานรัฐวิสาหกิจ รับ
ราชการ ฯลฯ โดยจะมีคนที่ทำงานในพื้นที่เทศบาลและคนที่ออกไปทำงานยังอำเภออื่น ๆ แต่จะไม่ค่อยมี
สถานประกอบการหรือโรงงานขนาดใหญ่ จึงทำให้แรงงานส่วนหนึ่งออกไปทำงานนอกเขตเทศบาล

จากการที่รัฐบาลได้ดำเนินโครงการสศคยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทยหรือแชมเปียนโปรดักส์
ทำให้สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทยเป็นที่รู้จักและยอมรับกันมากขึ้น รัฐบาลได้เร่งพัฒนาคุณภาพและ
จัดทำมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพให้เป็นที่เชื่อถือของผู้บริโภค อีกทั้งยัง
สนับสนุนแหล่งเงินทุนให้กับผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์และยังเร่งขยายตลาดภายในและ
ต่างประเทศโดยร่วมมือกับภาคเอกชน โดยเฉพาะห้างสรรพสินค้าจัดงานแสดงสินค้าและจำหน่ายสินค้า
ส่งผลให้ผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์มีรายได้จากการจำหน่ายสินค้ามากขึ้น หลังจากรัฐบาลได้
ส่งเสริมให้มีการคัดสรรผลิตภัณฑ์เข้าสู่โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยสินค้า OTOP ระดับ 3-5
ดาว มีการแบ่งหมวดหมู่ ดังนี้ 1) อาหาร 2) เครื่องดื่ม 3) ผ้าและเครื่องแต่งกาย 4) เครื่องใช้และเครื่องประดับ
ตกแต่ง 5) ศิลปะประติมากรรมและของที่ระลึก 6) สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารและยา ซึ่งผลิตภัณฑ์สินค้าหนึ่ง
ตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่มีชื่อเสียงของเทศบาลตำบลสันทรายหลวงมีจำนวน 16 ผลิตภัณฑ์ โดย
ได้รับการขึ้นทะเบียน ณ ที่ว่าการอำเภอสันทราย ซึ่งเทศบาลจะได้สนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อสร้างรายได้
และพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ (เอกสารเทศบาลตำบลสันทรายหลวง ,2549) ชาวบ้านจึงได้รวมกลุ่มกัน

เพื่อส่งผลิตภัณฑ์เข้าร่วมประกวดและได้รับคัดเลือกให้เป็นผลิตภัณฑ์สุดยอด OTOP (OTOP Product Champion :OPC) ตั้งแต่ปี 2546 จนถึงปัจจุบัน เช่น ข้าวแต่น้ำแดงโม , เครื่องเคลือบดินเผาเซรามิก , เสื้อคอกลมแขนกุดผ้าต่อ , กระเป๋าสตรี ถุงใหญ่สายคู่ และ ชุดฝ้ายสำเร็จรูป เป็นต้น (www.Thaitambon.com) ถึงแม้ว่าจะได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากภาครัฐ แต่สินค้า OTOP ของเทศบาลสันทรายหลวงก็ยังไม่สามารถสร้างรายได้ให้เพียงพอกับผู้ประกอบการภายในท้องถิ่นได้

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะเข้าไปศึกษาถึงกลยุทธ์การตลาดสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เทศบาลตำบลสันทรายหลวง อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ โดยศึกษาถึงกลยุทธ์การตลาดและปัญหาของผู้ประกอบการเพื่อเป็นแนวทางในร่วมมือกันเพื่อวางแผนกลยุทธ์การตลาด สำหรับผู้ประกอบการและผู้บริหารเทศบาลตำบลสันทรายหลวงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เทศบาลตำบลสันทรายหลวง อ.สันทราย จ.เชียงใหม่
2. ศึกษากลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เทศบาลตำบลสันทรายหลวง อ.สันทราย จ.เชียงใหม่
3. ศึกษาปัญหาทางการตลาดของผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เทศบาลตำบลสันทรายหลวง อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ โดยพิจารณาในแง่ของกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing mix strategy)

คำถามงานวิจัย

กลุ่มผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เทศบาลตำบลสันทรายหลวง อ.สันทราย จ.เชียงใหม่มีปัญหาด้านการตลาดอย่างไร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงกลยุทธ์การตลาด และปัญหาทางการตลาดของผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เทศบาลตำบลสันทรายหลวง อ.สันทราย จ.เชียงใหม่
2. เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจได้รู้ถึงกลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยพายัพต่อไป
3. เทศบาลสันทรายหลวงสามารถนำข้อมูลไปกำหนดนโยบายหรือให้การสนับสนุนโครงการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ต่อไป

นิยามศัพท์

กลยุทธ์การตลาด หมายถึง กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ กลยุทธ์การกำหนดราคา กลยุทธ์ช่องทางการจัดจำหน่าย และกลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด

ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เทศบาลตำบลสันทรายหลวง อ.สันทราย จ.เชียงใหม่

สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หมายถึง สินค้าขององค์การบริหารเทศบาลตำบลสันทรายหลวง ที่มีชื่อเสียง ได้รับการขึ้นทะเบียน ณ ที่ว่าการอำเภอสันทราย จำนวน 15 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ น้ำผึ้ง กาละแม ใส้อั่ว น้ำพริกหนุ่ม ดอกไม้ประดิษฐ์จากดินไทย-ญี่ปุ่น ข้าวแต่น้ำหนุ่ย และหน้าปลาแห้ง น้ำพริกเห็ดหอม น้ำพริกถาบ สิ่งประดิษฐ์จากเศษผ้า กลุ่มผ้าฝ้ายกำปอ สิ่งประดิษฐ์ต่างๆ กระจาดสา เครื่องปั้นดินเผา ตุ๊กตาดินเผา เซรามิค และดอกไม้ประดิษฐ์ เครื่องเงินแม่ข่อย กุ๊กไก่นิกเกิด และกลุ่มสมุนไพรบ้านแม่คาว (www.sansailuang.org)